

REPORTAŽA VJESNIKOV I NOVINARI U HRVATSKOM NOVČARSKOM ZAVODU

Kroz ruke im curi novac, a posluju s dobiti

U vrijeme Vjesnikova posjeta dva su stroja kovala kovanice od 50 lipa. »Strojevi su posljednja riječ tehnike i dolaze iz Njemačke. Imamo kapacitete da bismo mogli bez problema kovati i novac za Sloveniju te Bosnu i Hercegovinu«, kaže član Uprave HNZ-a Ivan Marić

TOMISLAV PILI

Objavljeno: 21. 5. 2011. u 15:34

Zadnja izmjena: 21. 5. 2011. u 15:33

FOTO: IVAN ŠEBELJA

Većina građana i ne pomišlja gdje se proizvodi novac koji imaju u novčanicima. Kunske se novčanice tiskaju u Austriji i Njemačkoj dok se kovanice proizvode u Hrvatskom novčarskom zavodu (HNZ). Ta je institucija osnovana još u travnju 1993. godine, a s radom je počela početkom siječnja 1994. godine.

Prva lokacija HNZ-a bila je Savska cesta u Zagrebu, gdje su dijelili prostore s Agencijom za komercijalnu djelatnost koja je i većinski vlasnik Zavoda. U Savskoj su se kovanice proizvodile do 2006., kada se HNZ preselio u Kerestinec, naselje

Proizvodnja kovanica od jedne i dvije lipa stoji više nego što one vrijede. Međutim, kovanice od 20 ili 50

Još u rubrici

Splitski Hajduk pred bankrotom

DM-u dobit pala na 70 milijuna kuna

EBRD, IFC i JP Morgan stali iza Todorića u pohodu na Mercator

Agencija Standard & Poor's snizila kreditni rejting Slovenije

Hoće li 'zeleni' zaustaviti investiciju od 800 milijuna eura?

Bajs: Plan turističkih mjera za 2012. upućen Vladi

Svjetska banka: MMF vam srećom nije trebao

Stopa anketne nezaposlenosti u drugom kvartalu 13,5 posto

Najveći pad primanja očekuju Grci i Portugalci

Izlagачi na Ambienti traže ulagače

Imovina investicijskih

Izd

Slove
Agro
za b:

e-i

Al

ETA

smješteno između Zagreba i Samobora. Već četiri godine hrvatska se tvornica novca nalazi u modernoj narančasto-sivoj zgradi okruženoj visokom rešetkastom ogradom.

»Kroz tu se ogradu ne može provući ni mačka«, govori član Uprave HNZ-a Ivan Marić koji nas dočekuje u svom uredu. Stasiti inženjer strojarstva u Zavodu je praktički od samih početaka, točnije od svibnja 1994. Prije je radio u TEP-u kao rukovoditelj, a kad je ta tvrtka počela upadati u poslovne probleme, i on je postajao sve »materijalno ugroženiji«, kaže. »Javio sam se na natječaj za direktora HNZ-a na kojem sam i izabran. Od prije nekoliko godina sam član Uprave«, navodi Marić. Predsjednik Uprave ove institucije je Boris Zaninović, inače pravnik po struci. »Tako se odlično nadopunjujemo, ja sam tehničke, a on pravne struke«, kaže Marić.

lipa vrijede više od troška izrade, a o kuni da i ne govorimo, kaže član Uprave HNZ-a Ivan Marić. Od 1994. godine HNZ je izradio više od 1,7 milijardi kovanica različitih apoena

fondova sve manja

Slovenski mediji: Agrokoroš izbor za banke

Kerum: Poduzetnici su kod nas građani drugoga reda

Kuh
medij
gotov
[www.c](#)

Kroz
Vemc
ugrac
[krovni](#)

Tarc
Bacit
Vašu
[www.t](#)

Deb
Napr:
činiti.
[www.f](#)

FOTO: IVAN ŠEBELJA

Sama zgrada površine 2000 četvornih metara vertikalno je podijeljena na dva dijela - uredski i proizvodno-skladišni. Administrativni prostori su na katu, a u prizemlju su proizvodni pogoni. Originalno, to je bila nedovršena hala bez ikakvih pregradnih zidova. HNZ ju je kupio za 13 milijuna kuna od jednog poduzetnika koji se bavio veleprodajom voća i povrća, a u njoj je namjeravao imati skladište. Nakon kupnje, u dogradnju i uređenje okoliša utrošeno je dodatnih desetak milijuna kuna.

Tvornica novca nalazi se u modernoj zgradi okruženoj visokom rešetkastom ogradom. »Kroz tu se ogradu ne može provući ni mačka«, upozorava naš domaćin, član

Jedna od većih stavki tijekom preuređenja bili su i sigurnosni sustavi. A njih je u sjedištu HNZ-a napretek. Da u zgradu nije lako ući, jasno je već na ulazu. Da biste vozilom ušli u krug zgrade, morate prvo ući kroz prva rešetkasta vrata, a nakon kontrole i kroz druga.

Svaka prostorija opremljena je dvokrilnim vratima

e-č

S
SV

Uprave HNZ-a Ivan Marić

koja se otvaraju na karticu. Vodeći nas kroz proizvodni dio, Marić objašnjava da je svaka soba opremljena vratima koja onemogućavaju provalu, ali i širenje požara. Naravno, sigurnosni sustav HNZ-a čine i sveprisutne nadzorne kamere dok vanjsko okružje kontroliraju detektori pokreta. Marić tvrdi da dosad nitko nije pokušao provaliti niti je zabilježen ikakav slučaj krađe.

»Ponekad se uključi alarm, ali to je uglavnom posljedica elektroničke pogreške«, kaže.

FOTO: IVAN ŠEBELJA

Ivan Marić, član Uprave, kaže da HNZ u trenutku uvođenja eura može vrlo brzo početi s proizvodnjom jer su mu strojevi posljednja riječ tehnike

objašnjava Marić.

Prva prostorija je linija za proizvodnju automobilskih pločica koji po prihodima čine vrlo značajan dio poslovanja HNZ-a. Inače, HNZ od svog osnutka nikad nije poslovaio s gubitkom, ponosno naglašava Marić. Prošle su godine zabilježili nekoliko milijuna kuna dobiti. Cijela proizvodnja registarskih pločica obavlja se na liniji u obliku slova U dugoj tridesetak metara. Šestero zaposlenika godišnje proizvede oko 200.000 pari pločica.

Nakon odjela za proizvodnju pločica, slijedi i najzanimljiviji dio - kovnica kovanica. Inače, u taj se dio zgrade ne smije ući između 10 i 10.30 sati. Iako bi laik pomislio da sigurno u to vrijeme po novac dolazi oklopljeni kamion koji okružuju do zuba naoružani specijalci, razlog zabrani ulaska je mnogo prozaičniji. »U to je vrijeme - gablec«,

Ulaskom u taj dio zgrade odmah na desnoj strani primjetna su teška, tamnosiva metalna vrata. »To je trezor HNB-a«, objašnjava Marić. Naime, iako bi se na prvu pomislilo da se kovanice kamionima odvoze u središnju banku na Trgu burze u Zagrebu, to nije tako. Gotove kovanice se spremaju u ovaj trezor, a odande se distribuiraju poslovnicama Financijske agencije i banaka u cijeloj zemlji.

Odmah do trezora HNB-a nalazi se isti takav trezor HNZ-a u kojem se čuva zlato i srebro za kovanje zlatnika i medalja. U vrijeme posjeta trezor je bio otvoren, a u njemu su se nalazila dva zaposlenika. Naš vodič nam objašnjava da su zidovi trezora debeli 60 centimetara, a iza metalnih tamnosivih vrata nalaze se još jedna rešetkastasta. Da biste ušli u pogon gdje se proizvode kovanice, morate prvo ući u malu prostoriju gdje vas dočekuje zaštitar s detektorom metala. Procedura je vrlo slična aerodromskim kontrolama: potrebno je izvaditi sve metalne predmete iz džepova, a sve kovanice koje nosite sa sobom ostaviti na posebnom mjestu. Provjeru se mora proći svaki

put kada se ulazi i izlazi iz kovnice, a prolaze je svi, bez iznimke. »Čak i direktor«, smije se Marić dok ga zaštitar provjerava detektorom.

Sam odjel za proizvodnju kovanica sastoji se od prostorije gdje su smješteni strojevi te posebnog skladišta pločica iz kojih se kuju kovanice. Riječ je o regalnom skladištu s uredno složenim kutijama s natpisima koji objašnjavaju što je u svakoj od njih. Natpisi su na engleskom jeziku jer pločice dolaze iz britanske kovnice Royal Mint. »Pločice uvozimo jer kod nas nema takve proizvodnje. Da biste proizveli te pločice, potreban vam je cijeli jedan metalurški tehnološki proces. S Royal Mintom kao dobavljačem surađujemo od samih početaka. Imali smo, osim njih, i ponuđače za pločice iz SAD-a, Čilea i drugih europskih zemalja, ali se Royal Mint pokazao kao najkvalitetniji«, otkriva Marić.

Same pločice izgledaju kao prazne kovanice, a njihov kemijski sastav ovisi o apoenu. Tako se kovanice od jedne i dvije lipa izrađuju od aluminija, a od pet i 10 lipa od željeza pod broncom. Od željeza pod niklom izrađene su kovanice od 20 i 50 lipa dok su kovanice od jedne, dvije i pet kuna izrađene od alpake - kompaktne legure bakra, cinka i nikla poznatije i pod imenom »novo srebro«. Prigodna kovanica od 25 kuna ima jezgru koja se sastoji od 92 posto bakra, šest posto aluminija te dva posto nikla dok je prsten izrađen od legure sa 75 posto bakra i 25 posto nikla.

Naravno, na troškove proizvodnje utječe i kretanje svjetske cijene metala. Samo u posljednjih godinu dana cijene su skočile za prosječnih 14 posto, tvrdi Ivan Marić.

U vrijeme Vjesnikova posjeta dva su stroja kovala kovanice od 50 lipa. »Strojevi su posljednja riječ tehnike i dolaze iz Njemačke. Imamo kapacitete da bismo mogli bez problema kovati i novac za Sloveniju te Bosnu i Hercegovinu«, kaže direktor.

Dodaje kako u trenutku uvođenja eura mogu vrlo brzo početi s proizvodnjom tih kovanica. Stroj za kovanje uzima pločice iz posebnoga kontejnera i u minuti može iskovati do 750 komada. Pločice se kuju unutar stroja i sam proces izrade ne može se vidjeti. Gotove kovanice stroj izbacuje u drugi kontejner u koji stane 160.000 komada. Iskovani novac tada se prebacuje do drugog stroja za pakiranje. Tu se kovanice ubacuju u plastičnu vrećicu koja je unutar platnene vrećice. Broj kovanica u vrećici ovisi o apoenu. Tako se kovanice od 50 lipa pakiraju po 1000 komada, kao i kovanice od kune. Kovanice od lipa, na primjer, pakiraju se u vrećice od 3000 komada. Na svakoj je vrećici cedulja s naznakom apoena, datumom proizvodnje i potpisom radnika koji ih je zapakirao. Jednu paletu čini 160 složenih vrećica koje se potom odvoze u HNB-ov trezor. Cijeli taj proces opslužuje desetak

Da u zgradu nije lako ući, jasno je još na ulazu. Da biste vozilom ušli u krug zgrade, morate prvo proći jedna rešetkasta vrata, a nakon kontrole otvaraju se i druga. Svaka prostorija opremljena je dvokrilnim vratima koja se otvaraju na karticu i koja onemogućavaju provalu, ali i širenje požara. Naravno, sigurnosni sustav čine i sveprisutne nadzorne kamere, a vanjsko okružje kontroliraju detektori pokreta

radnika.

FOTO: IVAN ŠEBELJA

U cijelom HNZ-u radi 30 radnika, a prosječna je plaća oko 7500 kuna. »Plaća jest veća od prosjeka metalske struke kojoj po prirodi stvari pripadamo. Međutim, valja uzeti u obzir da je riječ većinom o visokokvalificiranim radnicima poput tokara, glodača i brusaača, koji su prošli još i dodatnu edukaciju«, navodi Marić.

A koliko košta novac, odnosno koliko košta izrada kovanica, pitali smo. Marić tvrdi da godišnje HNB-u ispostave račun od oko šest milijuna kuna.

»Ukupno gledajući, proizvodnja kovanica od jedne i dvije lipa stoji više nego što one vrijede. Međutim, kovanice od 20 ili 50 lipa vrijede više od troškova izrade, a o kovanicama kuna da i ne govorimo«, ističe Marić.

FOTO: IVAN ŠEBELJA

Svih ovih godina HNZ je izradio više od 1,7 milijardi kovanica različitih apoena. Svjetski je standard, objašnjavaju nam, da po glavi stanovnika bude 175 kovanica svih apoena, a da ne bude problema u platnom prometu.

Najviše se izrađuju kovanice lipa jer se više i gube. Naime, među Hrvatima je poznato zaziranje od sitnog novca koji u trgovinama uvijek ostavljamo tvrdeći da nam smeta u novčanicima. Marić smatra da je to pitanje odnosa prema nacionalnoj valuti. »Zanimljivo je primijetiti da su Hrvati, kada su odlazili u šoping u Austriju, uvijek uzimali sve kovanice groša koje su im trgovci vraćali, iako su manje vrijedile od naših lipa«, komentira Marić.

Osim kovanog novca, HNZ izrađuje i zlatnike i medalje. Do sada su izradili prigodne zlatnike u povodu dolaska pape Ivana Pavla II. te niz zlatnika, medalja i numizmatičkih zbirki za druge klijente. Tako je Privredna banka Zagreb naručila ediciju medalja, a na listi klijenata je i mostarska Hrvatska poštanska banka.

Rubrike: | [Početna](#) | [Hrvatska](#) | [Svijet](#) | [Gospodarstvo](#) | [Kultura](#) | [Sport](#) | [Zanimljivosti](#) | [Kor](#)
Ostali sadržaji: | [Blogovi](#) | [e-Auto](#) | [e-novine](#)
Informacije: | [Pretplata](#) | [Oglašavanje](#) | [Registracija](#) | [Impressum](#) | [Kontakt](#) | [Uvjeti korištenja](#)

Vjesnik.hr

Copyright © Vjesnik. Sva prava pridržana.

Powered by:

